

Warszawa, 05-06-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

VII.5150.1.2023.MO

Pan

Marcin Romanowski

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Sprawiedliwości

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

uprzejmie informuję, że Rzecznik Praw Obywatelskich zapoznał się z projektem ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (nr z wykazu prac legislacyjnych: UD494). Korzystając z trwających prac nad nowelizacją ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945), **Rzecznik Praw Obywatelskich**, działając w oparciu o art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), **zaleca włączenie do systemu nieodpłatnej pomocy prawnej uniwersyteckich poradni prawnych.**

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich od lat z powodzeniem współpracuje z działającymi przy wydziałach prawa na uniwersytetach klinikami prawa, które w

profesjonalny sposób, pod nadzorem doświadczonych prawników świadczą pomoc prawną osobom znajdującym się w trudnej sytuacji. Należy zwrócić uwagę, że tego rodzaju poradnie mają często wieloletnie doświadczenie organizacyjne i merytoryczne w świadczeniu pomocy prawnej. W oparciu o porozumienie zawarte w 2016 r. studenci rozpatrujący w poradniach prawnych sprawy obywateli mogą informować Biuro RPO o dostrzeżonych problemach systemowych¹. Rzecznik Praw Obywatelskich uznając ogromną wartość inicjatywy, jaką są uniwersyteckie poradnie prawne, zarówno w zakresie świadczenia konkretnej pomocy, jak i kształcenia zaangażowanych na rzecz społeczeństwa prawników, stara się kontynuować tę współpracę i upowszechniać wiedzę o możliwości korzystania przez obywateli z pomocy tych poradni².

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich uniwersyteckie poradnie prawne są w stanie realizować zadania polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w sposób równie rzetelny jak adwokaci, radcowie prawni i organizacje pozarządowe, którym powierzono prowadzenie punktów pomocy prawnej. Włączenie tych podmiotów do systemu nieodpłatnej pomocy prawnej w oczywisty sposób przyczyni się do usprawnienia realizacji celów nowelizowanej ustawy. Zwracam uprzejmie uwagę, że już na etapie pierwotnych prac nad nowelizowaną ustawą Rzecznik Praw Obywatelskich VI kadencji prof. Irena Lipowicz zwracała uwagę ówczesnego Ministra Sprawiedliwości na zasadność włączenia uniwersyteckich poradni prawnych do tworzonego systemu. Wówczas jednak Ministerstwo stanęło na stanowisku, że „Wewnętrzna spójność projektowanego systemu wymaga, aby oferowana porada prawna była równoważna pod względem jakościowym nie tylko do tej, która może zostać nabyta na wolnym rynku, ale również do tej, która może zostać uzyskana w ramach systemu. Umożliwienie świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie projektowanej ustawy studenckim poradniom prawnym podważyłoby powyższe założenia” (znak pisma z 19 czerwca 2015 r.: DL-VII-4670-18/15).

Taka powyższa ocena działalności prowadzonej przez poradnie uniwersyteckie nie wydaje się jednak adekwatna do faktycznie świadczonej przez nie pomocy. Dlatego też w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich na uwzględnienie zasługują postulaty

---

¹ <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/porozumienie-o-wspolpracy-rpo-i-klinik-prawa-podpisane>

² <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-wolontariusze-studenckie-poradnie-prawne>

sformułowane w piśmie do Pana Ministra z dnia 12 maja 2023 r. przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych.

Mając powyższe na względzie uprzejmie proszę o poinformowanie Rzecznika o sposobie wykorzystania powyższego zalecenia.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/